

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU

DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU
REPUBLIKE HRVATSKE

IZVJEŠTAJ O KVALITETI ZA STATISTIČKO ISTRAŽIVANJE
Poslovna demografija
za 2019.

Organizacijska jedinica: Služba statističkog poslovnog registra
Priredile: Zrinka Pavlović i Ana Veledar

ožujak 2022.

0. Osnovne informacije

- Svrha, cilj i predmet istraživanja

Poslovna demografija daje informacije o rođenjima, smrtima i stopama preživljavanja poduzeća te informacije o zaposlenosti u poduzećima.

- Izvještajno razdoblje

Kalendarska godina

- Pravni akti i drugi sporazumi

Uredba (EZ-a) br. 295/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2008. o strukturnim poslovnim statistikama (prerađena verzija), Prilog IX.

Provedbena Uredba Komisije (EU) br. 439/2014 od 29. travnja 2014.

Eurostatov i OECD-ov Priručnik za statistiku poslovne demografije

Zakon o službenoj statistici (NN, br. 103/03., 75/09., 59/12. i 12/13. – pročišćeni tekst)

Odluka o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti – NKD 2007. (NN, br. 58/07. i 72/07.)

Nacionalna klasifikacija prostornih jedinica za statistiku 2012. (NN, br. 35/07.)

- Sustav klasifikacija

Nacionalna klasifikacija djelatnosti 2007. – NKD 2007.

Nacionalna klasifikacija prostornih jedinica za statistiku 2012.

- Statistički pojmovi i definicije

Poduzećem u statističkom smislu smatra se poslovni subjekt koji čini organizacijsku jedinicu za proizvodnju dobara i/ili usluga i ima određeni stupanj autonomije. Ovisno o poslovnim i organizacijskim okolnostima može odgovarati samo jednoj pravnoj jedinici ili skupini od nekoliko njih.

Broj aktivnih poduzeća jest broj poduzeća registriranih u Statističkome poslovnom registru (u nastavku teksta: SPR) koja su bila aktivna barem dio izvještajne godine.

Poduzeće se smatra aktivnim ako je imalo zaposlene ili ostvarilo promet ili investicije.

Populacija poduzeća poslodavaca jest podskup aktivnih poduzeća koja su u referentnoj godini zapošljavale radnike.

Broj zaposlenih osoba jest ukupan broj osoba koje rade u poduzeću (uključujući vlasnike koji rade, ortake koji redovito rade u jedinici, neplaćene obiteljske radnike i volontere) te osoba koje rade izvan poduzeća kojem pripadaju, a koje ih plaća, a izračunava se kao godišnji prosjek.

Broj plaćenih zaposlenika jest broj osoba koje s poduzećem imaju ugovor o zaposlenju (koji može biti formalni ili neformalni) i rade za poduzeće u zamjenu za naknadu u novcu ili u naravi, bez obzira na to gdje je rad izvršen (unutar ili izvan poduzeća).

Populacija rođenja poduzeća obuhvaća poduzeća koja su započela ekonomsku aktivnost u izvještajnoj godini.

Rođenja isključuju događaje kao što su nastanak izdvajanjem dijela poduzeća u novo poduzeće, nastanak spajanjem ili dijeljenjem postojećih poduzeća te restrukturiranjem skupine poduzeća.

Rođenje nije istovjetno registraciji poduzeća u nadležnome registarskom tijelu. Populacija smrti poduzeća obuhvaća poduzeća koja dvije uzastopne godine od posljednje godine aktivnosti nisu bila ekonomski aktivna.

Iz populacije poduzeća koja su prestala s aktivnošću isključuju se poduzeća koja su prestala poslovati zbog podjele, pripajanja drugom poduzeću (preuzimanjem) i spajanja s drugim poduzećem u novo poduzeće.

Preživjelo poduzeće jest poduzeće koje nije imalo prekida u aktivnosti nakon godine u kojoj je rođeno.

Brzorastuće poduzeće jest poduzeće s prosječnim godišnjim rastom većim od 10% na godinu u tijeku tri godine.

- Statistička jedinica

Glavna jedinica promatranja u statistici poslovne demografije jest poduzeće.

- Statistička populacija

Obuhvaćaju se aktivna poduzeća koja su, prema glavnoj djelatnosti, svrstana u područja od B do S NKD-a 2007., isključujući djelatnosti holding-poduzeća (K 64.2) te javne uprave i obrane; obveznoga socijalnog osiguranja (područje O).

1. Relevantnost

1.1. Korisnici podataka

Korisnici podataka poslovne demografije uglavnom su vanjski – Hrvatska narodna banka te individualni korisnici.

1.1.1. Potrebe korisnika

Objavljeni podaci trenutačno zadovoljavaju potrebe korisnika.

1.1.2. Zadovoljstvo korisnika

Istraživanje o zadovoljstvu korisnika objavljenim podacima ne provodi se.

1.2. Potpunost

Podaci poslovne demografije potpuno su usklađeni s Eurostatovom metodologijom za statistiku poslovne demografije i kao takvi međunarodno su usporedivi.

1.2.1. Stopa potpunosti podataka

100%

2. Točnost i pouzdanost

2.1. Uzoračka pogreška

Nije primjenjivo za poslovnu demografiju.

2.1.1. Pokazatelji uzoračke pogreške

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2. Neuzoračka pogreška

Neuzoračke pogreške koje utječu na kvalitetu podataka jesu pogreške koje se pojavljaju u SPR-u (izvoru podataka) odnosno pogreške obuhvata, mjerenja i obrade.

2.2.1. Pogreška obuhvata

Pogreške obuhvata odnose se na podobuhvat, udvostručavanje jedinica i nepravilno razvrstavanje prema NKD-u 2007.

Pogreške podobuhvata mogu se javiti ako u SPR-u, kao izvoru podataka, nisu obuhvaćene sve aktivne jedinice. Obuhvat pravnih osoba potpun je, ali u obuhvatu fizičkih osoba postoje nedostaci koji se ponajprije odnose na slobodna zanimanja i, u manjoj mjeri, na obrte.

Uzrok podobuhvatu slobodnih zanimanja jest nedostatak jedinstvenoga i ažurnog registra svih slobodnih zanimanja.

Nedostaci u obuhvatu obrta događaju se u iznimnim slučajevima kada se iz Obrtnog registra zbog pogrešaka u podacima ne prenesu svi obrti u SPR.

Udvostručavanje podataka prisutno je kod slobodnih zanimanja zbog višestrukog dodjeljivanja matičnih brojeva istim nositeljima slobodnih zanimanja, pri čemu se svaki matični broj koji se preuzima iz administrativnog izvora smatra novom jedinicom.

Nepravilno razvrstavanje prema NKD-u 2007. pojavljuje se kad jedinica registrira djelatnost u administrativnom izvoru različitu od one koju stvarno obavlja. Podaci o djelatnosti jedinica ispravljaju se u SPR-u na temelju različitih statističkih istraživanja poslovnih statistika u kojima se prikupljaju pokazatelji vezani za specifične djelatnosti (industriju, poljoprivredu, usluge, turizam, građevinarstvo i sl.).

2.2.2. Stopa nadobuhvata

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.3. Pogreška mjerenja

Pogreške mjerenja koje se pojavljaju u SPR-u odnose se na podatke preuzete iz administrativnih izvora koji imaju lošu kvalitetu. Te pogreške najprije se odnose na pogreške u broju zaposlenih i prometu kad su podaci pogrešno uneseni u izvor iz kojeg se preuzimaju. Takve pogreške kontinuirano se identificiraju usporedbom podataka iz više izvora ili uzastopnih godina, provjeravaju i ispravljaju.

2.2.4. Pogreška neodgovora

Nije primjenjivo za poslovnu demografiju.

2.2.5. Stopa neodgovora jedinice

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.6. Stopa neodgovora na određenu varijablu

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.7. Pogreška obrade

Pogreške unosa i obrade mogu nastati ako se automatskom procedurom kojom se upisuju podaci u SPR pogrešno izračunaju određena obilježja, npr. šifra institucionalnog sektora. Takvi specifični slučajevi provjeravaju se kontaktiranjem s izvještajnim jedinicama i ispravljaju se u SPR-u.

2.2.8. Stopa imputacije

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.9. Pogreška izbora modela

Nije primjenjivo.

2.3. Revizija podataka

2.3.1. Politika revizije podataka

Korisnici se o rokovima diseminacije podataka obavještavaju u Kalendaru objavljivanja statističkih podataka, koji se objavljuje na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku.

2.3.2. Praksa revizije podataka

Privremeni podaci o aktivnim poduzećima, rođenjima i smrtima poduzeća te o stopama preživljavanja objavljuju se u Priopćenjima u vremenu T + 11. Konačni podaci objavljuju se u bazama podataka na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku u vremenu T + 19 i na portalu GeoSTAT u vremenu T + 22.

Podaci o aktivnim poduzećima, rođenjima i smrtima poduzeća te o preživljavanjima poduzeća ispostavljaju se u Eurostat u vremenu T + 18 i konačni su. Podaci koji se odnose na populaciju poduzeća poslodavaca ispostavljaju se u Eurostat u vremenu T + 20 i konačni su.

Konačni podaci o brzo rastućim poduzećima ispostavljaju se u Eurostat u vremenu T + 18, a privremeni podaci u vremenu T + 12.

Podaci regionalne poslovne demografije ispostavljaju se dobrovoljno u vremenu T + 22 i konačni su.

2.3.3. Prosječna veličina revizije podataka

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.4. Desezoniranje

Desezoniranje se ne provodi za poslovnu demografiju.

3. Pravodobnost i poštovanje rokova objavljivanja

3.1. Pravodobnost

Privremeni podaci objavljuju se u vremenu T + 11 (T = referentna godina), a konačni podaci u vremenu T + 19.

3.1.1. Pravodobnost prvih rezultata

Pravodobnost prvih rezultata jest T + 11 mjeseci.

3.1.2. Pravodobnost konačnih rezultata

Pravodobnost konačnih rezultata jest T + 19 mjeseci.

3.2. Poštovanje rokova objavljivanja

Podaci poslovne demografije objavljuju su prema rokovima definiranim u Kalendaru objavljivanja statističkih podataka.

3.2.1. Poštovanje rokova objavljivanja – dostava i objavljivanje

Vremenska određenost jest 1.

4. Pristupačnost i jasnoća

Tiskane publikacije – Priopćenja

Mrežne stranice Državnog zavoda za statistiku – elektronička verzija Priopćenja, baze podataka, GeoSTAT

Ostalo (telefaks, adresa elektroničke pošte i dr.)

4.1. Priopćenja

Osnovni pokazatelji poslovne demografije u 2019. – privremeni podaci

4.2. Mrežna baza podataka

<https://www.dzs.hr/Hrv/DBHomepages/Strukturne%20poslovne%20statistike/Strukturne%20poslovne%20statistike.htm>

<https://geostat.dzs.hr/>

4.3. Pristup mikropodacima

Uvjeti prema kojima određeni korisnici mogu imati pristup mikropodacima propisani su odredbama Zakona o službenoj statistici, Pravilnika o pristupu povjerljivim statističkim podacima i Pravilnika o načinu korištenja povjerljivih statističkih podataka za znanstvene svrhe.

4.4. Dokumentacija o metodologiji

Priručnik za poslovnu demografiju dostupan je na mrežnim stranicama Eurostata

<http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/statmanuals/files/KS-RA-07-010-EN.pdf>.

Metodološki dokumenti nalaze se i u Priopćenjima u tiskanom obliku te na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku

https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/15-02-01_01_2020.htm.

Mogu se naći i u bazama podataka na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku

<https://www.dzs.hr/Hrv/DBHomepages/Strukturne%20poslovne%20statistike/Strukturne%20poslovne%20statistike.htm> te na mrežnim stranicama portala GeoSTAT

<https://geostat.dzs.hr/>.

5. Usklađenost i usporedivost

5.1. Koeficijent asimetričnosti zrcalnih statistika

Nije primjenjivo za poslovnu demografiju.

5.2. Usporedivost tijekom vremena

Usporedive serije podataka poslovne demografije dostupne su za razdoblje od 2012. do 2018. U 2019. nastupio je prekid vremenske serije i podaci nisu usporedivi s prethodnim godinama.

5.2.1. Duljina usporedivih vremenskih serija

Duljina usporedivih vremenskih serija jest 1.

5.2.2. Razlozi za prekid u vremenskoj seriji

Podaci za 2019. nisu usporedivi s podacima prethodnih godina zbog proširenja obuhvata aktivnih poduzeća (fizičke osobe koje obavljaju samostalnu djelatnost, a pritom su obveznici poreza na dohodak koji se određuje u paušalnom iznosu – obrtnici i samostalna zanimanja). Osim toga, do 2018. referentne godine pravne i fizičke osobe koristile su se kao ekvivalent poduzeću, dok se od 2019. primjenjuje definicija poduzeća prema metodologiji EU-a.

5.3. Usklađenost kratkoročnih i godišnjih statistika

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

5.4. Usklađenost s podacima nacionalnih računa

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

5.5. Usklađenost s podacima iz administrativnih izvora

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

6. Trošak i opterećenje

6.1. Trošak

Troškovi proizvodnje podataka poslovne demografije odnose se na troškove kontrole izvora i obrade podataka.

6.2. Opterećenje

S obzirom na to da se ulazni podaci za proizvodnju poslovne demografije preuzimaju iz SPR-a, ne postoji dodatno opterećenje za izvještajne jedinice.